

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
2000 M. LIEPOS 5 D. NUTARIMO NR. 793 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
KOMPENSACIJŲ UŽ VALSTYBĖS IŠPERKAMĄ NEKILNOJAMĄJĮ TURTĄ DYDŽIO,
ŠALTINIŲ, MOKĖJIMO TERMINŲ BEI TVARKOS, TAIP PAT VALSTYBĖS
GARANTIJŲ IR LENGVATŲ, NUMATYTŲ PILIEČIŲ NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į
IŠLIKUSĮ NEKILNOJAMĄJĮ TURTĄ ATKŪRIMO ĮSTATYME, ĮSTATYMO
9 STRAIPSNIO ĮGYVENDINIMO TVARKOS“ PAKEITIMO“ PROJEKTO
(TAP NR. TAP-19-164) (TAIS NR. 18-15470(2))**

2019-02-20 Nr. NV-488

Vilnius

Projekto rengėjas: Aplinkos ministerija.

Projekto tikslas: Siekiama įgyvendinti įstatymą ir patvirtinti Nepanaudotos nuomos mokesčiui padengti valstybės garantijoje nurodytos gyvenamųjų patalpų vertės dalies kompensavimo tvarkos aprašą,

Dabartinė situacija:

Lietuvos Respublikos kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatyme Nr. VIII-792 buvo nustatyta, kad iš savininkams grąžintų gyvenamųjų namų, jų dalių, butų išskeldinami nuomininkai, siekiantys apsirūpinti kitomis gyvenamosiomis patalpomis, gali pasinaudoti viena iš įstatyme nustatytų 6 valstybės garantijų formų: jiems gali būti kompensuojamos gyvenamųjų patalpų įsigijimo išlaidos; suteiktos kitos gyvenamosios patalpos; perduotas nuosavybės žemės sklypas gyvenamajam namui statyti; Vyriausybės nustatyta tvarka išnuomos kitos valstybės ar savivaldybės gyvenamosios patalpos, į nuompinigius įskaičiuojant nuomotų patalpų vertę (nuomos garantija), ir kt.

Vykdamas nuomos garantiją nuomos mokesčiui naudojamos tam tikslui skiriamos valstybės biudžeto lėšos, kuriomis disponuoja savivaldybė. Pagal nustatytą tvarką, nepanaudotos tikslinės paskirties lėšos turi būti grąžinamos į valstybės biudžetą. Įstatyme buvo nenumatyta į nuompinigius neįskaičiuotos valstybės garantiniame dokumente nurodytos patalpų vertės dalies kompensavimas pinigais nuomininkui ar jo paveldėtojų (paveldėtojams), kai nuomos sutartis nutraukiama ar miršta vienas gyvenantis nuomininkas. Tai buvo pasiūlyta keisti, siekiant atkurti socialinį teisingumą ir užtikrinti nediskriminavimo principą.

Vyriausybė 2017 m. gruodžio 20 d. nutarimu Nr. 1076 pritarė Aplinkos ministerijos parengtam Lietuvos Respublikos kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymo Nr. VIII-792 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui ir pateikė jį svarstyti Seimui.

Seimas 2018 m. gegužės 24 d. įstatymu Nr. XIII-1188 pakeitė pirmiau nurodytas nuostatas ir nustatė, kad kai pagal valstybės garantiją nuomojamų gyvenamųjų patalpų nuomos sutartis nutraukiama Civilinio kodekso nustatyta tvarka arba mirus vienam gyvenančiam nuomininkui, nepanaudota nuomos mokesčiui padengti valstybės garantijoje nurodytos gyvenamųjų patalpų vertės dalis apskaičiuojama pinigais ir pervedama į nuomininko ar jo paveldėtojo nurodytą sąskaitą banke; nuomininkui Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme nustatyta tvarka įsigyjant nuomojamas gyvenamąsias patalpas, perkamų gyvenamųjų patalpų kaina sumažinama nepanaudota nuomos mokesčiui padengti valstybės garantijoje nurodytos gyvenamųjų patalpų vertės pinigais dalimi; nepanaudota nuomos mokesčiui padengti valstybės garantijoje nurodytos gyvenamųjų patalpų vertės dalis apskaičiuojama, įskaitoma į nuompinigius, perkamų gyvenamųjų patalpų kaina sumažinama Vyriausybės nustatyta tvarka.

Projekto esmė:

Siūloma patvirtinti Nepanaudotos nuomos mokesčiui padengti valstybės garantijoje nurodytos gyvenamųjų patalpų vertės dalies kompensavimo tvarkos aprašą, kuriame siūloma nustatyti nepanaudotos nuomos mokesčiui padengti valstybės garantijoje, išduotoje pagal Lietuvos Respublikos kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 5 punktą, nurodytos gyvenamųjų patalpų vertės dalies apskaičiavimo pinigais, jų išmokėjimo valstybės garantijos turėtojui ar jo paveldėtojui (paveldėtojams) tvarką ir jų panaudojimo perkamų gyvenamųjų patalpų kainai sumažinti tvarką.

Nurodytas aprašas yra labiau techninio turinio dokumentas, kuriame nustatoma kreipimosi į savivaldybę tvarka, prašymo turinys, aptariamoms atskiroms prašymo nuostatos, išvardijama, kokie dokumentai turi būti pateikti kartu su prašymu, nurodomi savivaldybės veiksmai, nepanaudotos valstybės garantijos apskaičiavimo tvarka ir kita.

Derinimas: Nutarimo projektas suderintas be pastabų su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Lietuvos savivaldybių asociacija ir patikslintas pagal Teisingumo ministerijos pastabas.

Finansų ministerijos pasiūlymas aptartas darbo tvarka ir įvertintas derinimo pažymoje:

- Finansų ministerija teigia, kad Aplinkos ministerija atlieka Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo teisinę reguliavimą, todėl būtų tikslinga, kad ta pati institucija skirtų ir valstybės biudžeto lėšas piliečių nuosavybės teisėms į išlikusius gyvenamuosius namus, jų dalis, butus atkurti ir kompensacijoms už išperkamą nekilnojamąjį turtą religinėms bendrijoms išmokėti; Finansų ministerija siūlo nutarimo projektą papildyti nauja nuostata, kuria būtų nustatyta, kad savivaldybių administracijų direktoriai reikiamus duomenis, pradedant 2020 metais, teikia Aplinkos ministerijai; rengiant Lietuvos Respublikos 2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą, Aplinkos ministerijai būtų numatyti atitinkami valstybės biudžeto asignavimai šiam tikslui;

- Aplinkos ministerija į šį pasiūlymą neatsižvelgė ir derinimo pažymoje nurodo, kad valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos piliečių prašymų atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą nagrinėjimas ir sprendimų dėl nuosavybės teisių atkūrimo priėmimas bei valstybės garantijų nuomininkams, išsikeliantiems iš savininkams grąžintų gyvenamųjų namų ar jų dalių ir butų, vykdymas yra nykstančios funkcijos, nes įstatyme nustatytas valstybės garantijų vykdymo terminas - iki 2009 m. sausio 1 d.; šiuo metu tik atskiros savivaldybės pagal teismo sprendimus vykdo šias funkcijas; Finansų ministerijos siūlomas naujas minėtų funkcijų finansavimo (lėšų paskirstymo) modelis pareikalaus papildomų žmoniškųjų ir finansinių išteklių, taip pat reikės keisti visą su tuo susijusį teisinį reglamentavimą, todėl finansavimo modelį keisti netikslinga, o jei atsirastų poreikis patobulinti finansavimo modelį, tikslingiausia būtų lėšas piliečių prašymams atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą nagrinėti ir sprendimams dėl nuosavybės teisių atkūrimo priimti bei valstybės garantijų nuomininkams, išsikeliantiems iš savininkams grąžintų gyvenamųjų namų ar jų dalių ir butų, vykdyti pervesti tiesiogiai savivaldybėms, o ne per tarpininką – Aplinkos ministeriją.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė techninio - redakcinio pobūdžio pastabų ir pasiūlymų, kuriuos projekto rengėjai turi įvertinti.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektas Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlytume projektą svarstyti Tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėjas

Vaclovas Medišauskas, tel. 8 706 63 814, el. p. vaclovas.medisauskas@lr.lt